

**Våga bry dig –
våga vara vuxen**

Nattvandrar

Nr 1 - mars 2012 - årgång 5

magasinet

FOTO: BELINDA MORÉN

Patrik Pelosio
Mötet på behandlingshemmet
blev en vändpunkt. sidan 4

**Victoria Vega –
nattvandrare och
sambadansare
sid 31**

När mördaren är ett barn

Vi måste prata om Kevin (We Need to Talk about Kevin) är en prisbelönad roman från 2003 av den amerikanska författaren Lionel Shriver, som nu har blivit film. I romanen möter vi berättaren, Eva Khatchadourian, i hennes försök att förstå sin son Kevin, som ligger bakom en high-school-massaker liknande den i Columbine.

Vi måste prata om Kevin har filmatiserats av den skotska regissören Lynne Ramsay. Filmen har fått ett varmt mottagande för sin framställning av relationen mellan en före detta framgångsrik karriärkvinna och hennes störda son.

Varför har kritikerna så unisont välkomnat en berättelse som porträtterar ett så extremt beteende? Vilka samhälleliga rädslor ger filmen uttryck för och hur, om

»Och kanske är det just det här som är så skräckinjagande med dessa tonåringar – att vi inte riktigt förstår varför de gör som de gör.«

alls, lugnar den dessa rädslor? Är det helt enkelt en skräckfilm som låter oss njuta av att bli skrämde i vetskap om att monstren kommer att ha återvänt till garderoben när filmen är slut? Utan tvekan finns det element av skräck i filmen, genom att Ramsay ser till att varje scen på något sätt antyder den stundande massakern. Men det förklarar inte riktigt varför filmen och boken tilltalar så många.

I centrum för filmen står en berättelse om föräldraskap och rädslan för att ha ett barn som inte kommer att bli lika lyckat

som reklamen får oss att tro. Eva kan inte (eller vill kanske inte) knyta an till sin son, och allteftersom Kevin växer upp kan sprickan mellan dem aldrig läka. På det här sättet berör filmen djupt förträngda oros känslor om moderskap, samhälleliga förväntningar och barnafödande. Som barn har Kevin full kontroll över sina egna utvecklingsprocesser, från potträning till att lära sig räkna, och han manipulerar dem för att plåga Eva, som konfronteras med sin egen skriande känsla av misslyckande och ouppfyllda ambitioner.

Filmen ger uttryck för en kritisk syn på moderskapet som en potentiell tvångströja. Den utlovade lyckan avslöjas som en myt, och en grekisk sådan dessutom. Våldet som förekommer i filmen utspelar sig utanför bild och bidrar till känslan av ett klassiskt drama.

Ytterligare en anledning till intresset för filmen är den high-school-massaker som utgör kulmen på Kevins demoniska handling. Alltsedan 1999 och massakern vid Columbine High School, Colorado,

USA, där två tonåringar tog livet av tretton personer och sedan sig själva, har man försökt komma fram till vad som är motiven, influenserna och beteendemönstren hos sådana individer. Från utredningar gjorda av den amerikanska underrättelsetjänsten (experter på profileringen av potentiella presidentmördare) till populär- psykologer har gemensamma ansträngningar gjorts för att förstå fenomenet. Ämnet har också behandlats på film, som starkast i Gus Van Sants *Elephant* (2003) och Michael Moores *Bowling for Columbine* (2002). För de här filmskaparna räcker det inte att döma ut tv-spel, internet och subversiva artister som Marilyn Manson för att förklara vad det är som motiverar dessa tonårspojkar (de är nästan uteslutande män) att välja en sådana här handlingar. Mobbning, isolering och depression, i kombination med lättillgängliga vapen, förklarar mer, om inte än helt fullständigt. Och kanske är det just det här som är så skräckinjagande med dessa tonåringar – att vi inte riktigt förstår varför de gör som de gör. Tonåren är en malstöm av olika motstridiga former av press och gruppträck, där utseende och tillhörighet är viktigast av allt. Som Columbine-mördarna lever Kevin i ett välbeställt hem och har en välmenande, men helt ovetande pappa som frågar: »Hur är läget, polarn?« Men innanför den normala fasaden växer en ilska mot världen och dess ytligheter som når psykotiska nivåer av hat, driven av narcissism och barnslig nihilism.

I VI MÅSTE PRATA OM KEVIN tycks det finnas ett demonfrö som får sin näring av bitterheten hos en mor som inte klarar av att handskas med de krav som ställs av ett liv med ointetgjorda ambitioner. Detta åskådliggörande av medelklasslivets mörka sida är gjort på ett övertygande sätt av Ramsay, men jag undrar om den inte ytterligare ökar klyftan mellan vuxna och tonåringar, istället för att föra dem närmre varandra.

Kejns utanförskap är endimensionellt, monstros och kanske alltför betryggande, även om Tilda Swintons intensiva tolkning av Eva går på djupet i att rubba moderskapets konventioner.

TEXT: JOHN LYNCH
ÖVERSÄTTNING: EMILIA ERGIN

FOTO: DWYAD BRANDRUD

FILMEN PLAY handlar om ett ungt killgäng som ger sig på andra barn som mer eller mindre medgörligt låter sig rånas.

Det jag upprördes över var att vuxna runt omkring inte ingrep. När de gormade och bar sig åt på spårvagnen. Eller när en av gängkillarna slog en av sina egna kompisar när denne drog sig ur och skulle hem för att hjälpa till hemma.

Filmen har debatterats frisk i media

INGRID SILLÉN

Feminism är att dela makten lika

FEMINISM ÄR TRON på ett samhälle där alla människor behandlas lika oavsett könstillhörighet. Feminism handlar om att kämpa mot ett kvinnoförtryck som ger sig i uttryck i våldtäkter, porr, prostitution, kvinnomisshandel. Om kampen för ett jämställt samhälle inte hade funnits hade det kunna se ut så här: Att kvinnor inte fick rösta, man skulle få våldta sin fru lagligt, bara män fick äga egendom, olagligt med abort osv. Hade inte ingen brytt sig och inget hänt skulle kvinnor inte haft rättigheter som tycks självklara i dag.

Trots att Sverige kallas världens mest jämställda land så är det mycket som skiljer mellan könen. En kvinna tjänar i snitt 80% vad en man gör.

Feminism handlar inte om att kvinnor ska få makten utan att makten fördelas lika. För män vinner också på feminism. Dels för att deras fru, syster, mamma och vän mår bättre. Men rent faktamässigt så har det visat sig att män som till exempel tar ut delad föräldrarledighet mår bättre psykiskt och har en bättre relation till barnet.

Feminism handlar också om könsroller och dess makt. Att som tjej födas

och det har ömsom sagts att den är rasistisk, andra menar att den speglar en verklighet som vi inte får blunda för. Självt känner jag att det i första hand handlar om vilsna pojkar utan någon vuxen ledning i sina liv. Vilken roll spelar deras föräldrar, hur ser det ut i skolan?

Jag såg filmen med min yngste son som själv varit med om samma typ av rån när han var i de yngre tonåren. De var många mot en, han sa inte emot, det fanns ingen vuxen som såg det som hände.

Han kände någon skamsenhet precis som de rånade killarna i filmen.

in i en roll som omhändertagande, lugn och blyg. Att som kille födas in en roll som härdig, okänslig och stark. Som tonåring kan det yttra sig i att tjejer inte tas på allvar när dom säger sina åsikter. För killar kan det yttra sig genom att lärarna förutsätter att han är bråkig.

ATT BETYDLIGT FLER KILLAR än tjejer blir kriminella har också med könsroller att göra. Vem minns inte dagistiden då killarna sprang runt och slogs med pinnar? Killarna slogs och tjejerna lekte snällt bredvid. Det är mer accepterat att killar springer runt med pinnar än tjejer. När en kille slår till en tjej är det för att »han tycker om henne«.

Man försöker inte förändra, utan killarna får hålla på som vanligt, »för det är ju så dom är«, istället för att uppfostra en människa utifrån hans eller hennes alla goda egenskaper.

CLARA STRANDROS BERDÉN.
Går första året som skrivare på Fryshuset gymnasium.